

การวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงิน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด
Financial Stability Ratio Analysis of Udon Thani Rajabhat University Savings
and Credit Cooperative Limited.

โชคชัย เดชรอด¹

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Chokechai Dateroad¹

¹ Faculty of Management Science, Udonthani Rajabhat University

(Received: April 28, 2021; Revised: November 30, 2021; Accepted: December 13, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด ตามเกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ในลักษณะกรณีศึกษา (Case study) โดยศึกษาจากข้อมูลจากบัญชีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด พ.ศ. 2559-2563 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ (Standard Ratio) และวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลา (Time series comparison) พ.ศ. 2559-2563

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด อยู่ในระดับขั้นคุณภาพสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ (C +) จนถึงระดับขั้นคุณภาพค่อนข้างดี (B) อัตราส่วนทางการเงินหมวดโครงสร้างทางการเงินอยู่ในระดับขั้นคุณภาพต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับปรุง (D) ถึงระดับขั้นคุณภาพค่าที่ยอมรับได้ (C) เมื่อวิเคราะห์อนุกรมเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2563 พบว่าแนวโน้มดีขึ้น อัตราส่วนทางการเงินหมวดสภาพคล่องทางการเงินอยู่ในระดับขั้นคุณภาพดีเยี่ยมเกินความคาดหมาย (A +) และมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง อัตราส่วนทางการเงินหมวดประสิทธิภาพทำรายได้อยู่ในระดับขั้นคุณภาพค่อนข้างดี (B) ถึงระดับขั้นคุณภาพดีเยี่ยม (A) แต่มีแนวโน้มลดลง อัตราส่วนทางการเงินหมวดคุณภาพสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยงอยู่ในระดับขั้นคุณภาพดีเยี่ยมเกินความคาดหมาย (A +) และมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ควรดำรงทุนสำรองต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น และควรนำเงินสด เงินฝากธนาคาร ไปลงทุนหารายได้เพิ่มขึ้น โดยลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน ให้หน่วยงานอื่นกู้ยืม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่เหมาะสม และเป็นไปตามกฎหมายกำหนด

คำสำคัญ: การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน, เกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์, สหกรณ์ออมทรัพย์

ABSTRACT

The purpose of this research was to study financial stability ratios of Udonthani Rajabhat University savings cooperative limited according to the savings cooperative financial stability standard. This research was a qualitative research using a case study. The research tool was Udonthani Rajabhat University savings cooperative limited financial statements during 2016 – 2020. The data was analyzed and compared with the savings cooperative financial stability standard ratios and also analyzed by time series comparison during 2016 – 2020

The research results showed that Udonthani Rajabhat university savings cooperative limited financial stability ratios were ranging from high quality above the acceptable level (C+) to good quality (B). Financial ratios in terms of financial structure were ranging from need significant effort to improve (D) to acceptable level (C). However, when analyzed by time series during 2016 – 2020, it was found that the ratios were in an improving trend. Financial ratios in terms of liquidity were above expectation (A+) and likely to be stable. Financial ratios in terms of efficiency were ranging from good (B) to excellence (A) but were in a downward trend. Financial ratios in terms of asset quality and risk protection were above expectation (A+) and likely to be stable.

According to the research results, suggestions were: The savings cooperative limited should increase the legal reserve to total asset ratios, encourage its member to deposit more and deposit cash with bank for further investment namely bond, equity or lending to other organizations however, risks and laws should be also considered.

Keywords: Financial ratios analysis, savings cooperative financial stability standard, savings cooperative limited.

บทนำ

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่สำคัญในการเป็นแหล่งเงินออม และเป็นตัวกลางทางการเงินที่มีบทบาทต่อสมาชิก ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อส่งเสริมการออมและให้เงินกู้แก่สมาชิกตามความจำเป็น ตลอดจนจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิก มีการบริหารจัดการตามหลักการสหกรณ์ กล่าวคือยึดหลักการพึ่งพาตนเอง หลักประชาธิปไตย หลักธรรมาภิบาล ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์มีจำนวนทั้งสิ้น 1,412 แห่ง มีสินทรัพย์รวมสามล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.60 และเป็นลำดับที่ห้าของสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินที่มีนัยสำคัญ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ถูกจัดเป็นสถาบัน ที่มีความเสี่ยงเชิงระบบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นอันดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจ จากการวิเคราะห์การเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ช่วงหลังๆมีการขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว มีการลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน

เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการกู้ยืมจากสหกรณ์อื่น สถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ทำให้มีความเชื่อมโยงกับระบบการเงินทั้งระบบ จึงทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นการสร้างความเสี่ยงของระบบสหกรณ์และระบบการเงินโดยรวม (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ พบว่า มีความเสี่ยงจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่หนึ่งสหกรณ์ที่มีเงินทุนเหลือเป็นกลุ่มที่มีสภาพคล่องส่วนเกิน เป็นสหกรณ์ที่สมาชิกมีฐานะการเงินค่อนข้างดี มีปริมาณเงินรับฝากมาก ทำให้สหกรณ์จำเป็นต้องบริหารสภาพคล่องให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิก การที่ดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์สูงกว่าธนาคารพาณิชย์จะเป็นแรงกดดันให้ผู้บริหารสหกรณ์ ต้องลงทุนในสินทรัพย์ที่หลากหลายเพื่อผลตอบแทนสูง จึงทำให้มีความเสี่ยงจากการลงทุนมากขึ้น กลุ่มที่สองเป็นสหกรณ์ที่มีสภาพคล่องไม่เพียงพอ สมาชิกส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยหรือมีความต้องการเงินกู้ทำให้มีทุนภายในไม่เพียงพอ ผู้บริหารสหกรณ์กลุ่มนี้จึงพยายามระดมทุนผ่านช่องทางต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ระยะสั้น จึงไม่สอดคล้องกับอายุของเงินให้กู้แก่สมาชิก ที่ส่วนใหญ่เป็นการกู้ระยะยาว กลุ่มนี้จึงมีความเสี่ยงที่จะขาดสภาพคล่องหากไม่ได้รับการต่ออายุเงินกู้ (ธนา เลหศิริวงศ์, 2561) สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสองกลุ่มจึงมีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ขณะเดียวกันสหกรณ์ออมทรัพย์มีระเบียบปฏิบัติ ทำให้มีข้อจำกัดในเชิงโครงสร้าง ที่การรับฝากเงินทำได้เฉพาะสมาชิก และปัญหาการจัดการเชิงสถาบัน ที่ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่มีหน่วยงานที่เชี่ยวชาญด้านการเงินเข้ามากำกับดูแลโดยตรง จึงทำให้การกำกับดูแลในฐานะที่สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันที่มีความเสี่ยงจากการให้บริการทางการเงินในมิติต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ อีกทั้งการได้มาซึ่งผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก อาจมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการทางการเงินไม่เพียงพออันส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดสหกรณ์ออมทรัพย์เช่นกัน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562)

อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2561 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้จัดทำคู่มือเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การกำกับดูแลความมั่นคงสหกรณ์ออมทรัพย์ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 เกณฑ์การวัดพื้นฐานความเป็นสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ แนวทางการบริหารความเสี่ยงสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย แนวทางธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้มีเสถียรภาพ มั่นคง และ ยั่งยืน โดยมีเกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่มีตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ได้แก่การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 4 หมวด 16 อัตราส่วน และเกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการบริหารจัดการที่มีตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ 3 ด้าน ได้แก่ เกณฑ์การวัดพื้นฐานความเป็นสหกรณ์ เกณฑ์การวัดการบริหารความเสี่ยง และเกณฑ์การวัดธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยสนใจศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด ตามเกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด มีสมาชิก 388 คน มีทุนจดทะเบียน 37,347,980 บาท ถือเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็ก (กฎกระทรวง, 2564) การได้มาซึ่งผู้บริหาร มาจากการเลือกตั้งกันเองของสมาชิก ที่ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจโดยตรง ในขณะที่การให้บริการทางการเงินในจังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งมีผู้ให้บริการทางการเงินหลายประเภทและหลากหลายสาขา อาทิ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจ ธุรกิจบัตร

เครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล นาโนไฟแนนซ์ ฟิโกไฟแนนซ์ เป็นต้น จึงมีการแข่งขันในการให้บริการทางการเงินอย่างเข้มข้น การศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ผ่านมา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันต่อไปในอนาคต ตลอดจนนำผลวิจัยเป็นกรณีตัวอย่างประกอบการเรียน การสอน ในรายวิชาการเงินธุรกิจ การวิเคราะห์ทางการเงิน การวิจัยทางการเงิน หลักสูตรการบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีต่อไป

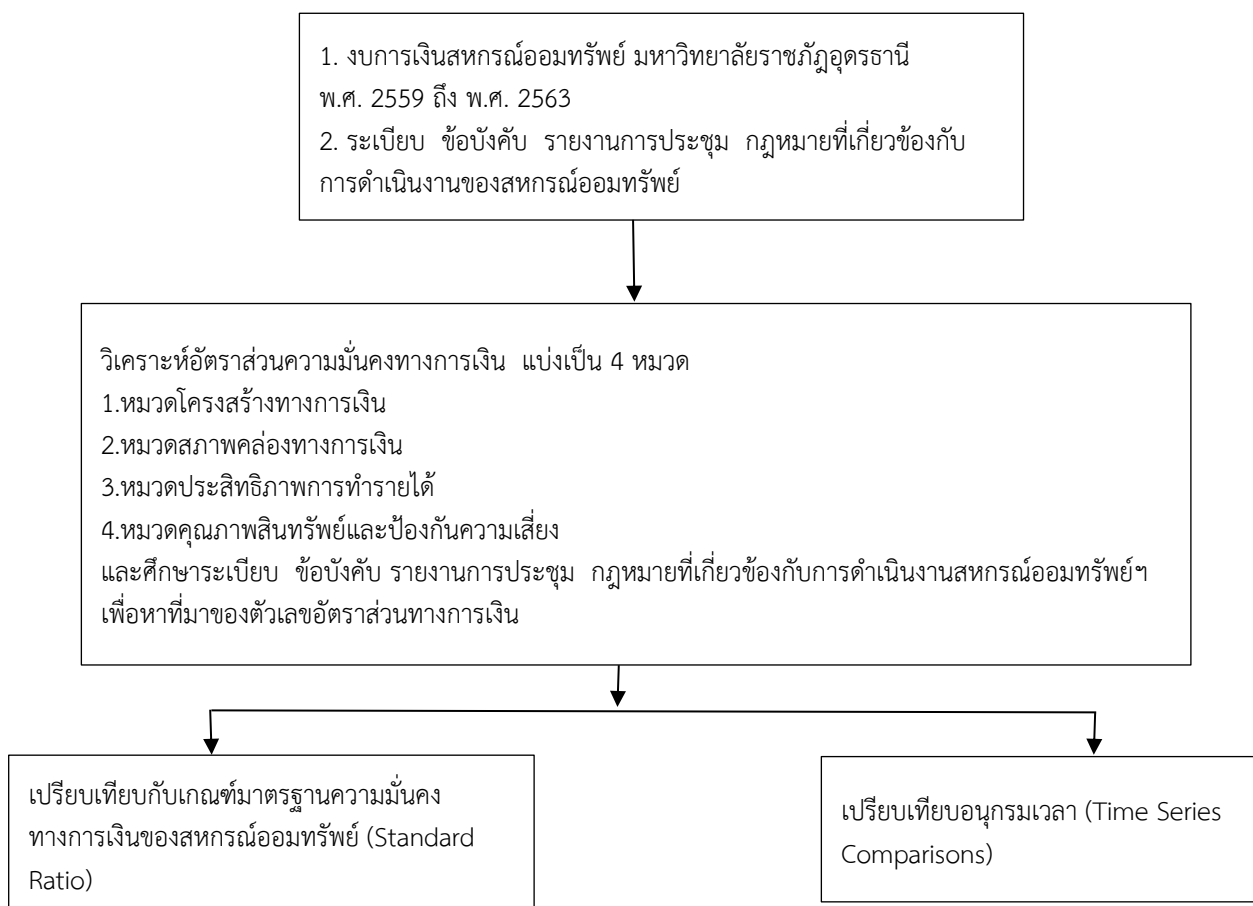
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด พ.ศ. 2559 - 2563 ตามเกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ แบ่งเป็น 4 หมวด ดังนี้

- 1) หมวดโครงสร้างทางการเงิน เป็นการวัดว่าแหล่งที่มาของเงินทุนมาจากแหล่งใด และแหล่งใช้ไปของเงินทุนใช้ไปในทางใดบ้าง การจัดหาแหล่งเงินทุน และการใช้ไปของเงินทุนมีความเหมาะสมสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด
- 2) หมวดสภาพคล่องทางการเงิน เป็นการวัดว่าสหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น มากน้อยเพียงใด
- 3) หมวดประสิทธิภาพการทำได้ เป็นการวัดว่าการลงทุนของสหกรณ์ก่อให้เกิดรายได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
- 4) หมวดคุณภาพสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยง เป็นการวัดว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เพียงใด กล่าวคือ สหกรณ์ได้บริหารจัดการสินทรัพย์เพื่อให้เกิดผลตอบแทน และมีการป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุนในสินทรัพย์เหล่านั้นเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะราย (Case Study) คือ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด อันเป็นองค์กรธุรกิจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด ประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด งบแสดงฐานะการเงิน รายงานผู้สอบบัญชี ระหว่าง พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับ รายงานการประชุม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ ทำหนังสือขออนุญาตให้ข้อมูล รายงานทางการเงิน ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 จากสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด ตลอดจนระเบียบ ข้อบังคับ รายงานการประชุม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft EXCEL “คู่มือการใช้งานโปรแกรมประเมินเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์” เพื่อประมวลผลความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมทั้งหมด และภาพรวมแต่ละหมวด และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ประมวลผลอัตราส่วนทางการเงิน 4 หมวด แยกย่อยอัตราส่วน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 หมวด จำนวน 14 อัตราส่วนดังนี้ (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด, 2561)

4.2.1 อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงิน จำนวน 6 อัตราส่วน มีค่าถ่วงน้ำหนัก 55 คะแนน

4.2.2 อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน จำนวน 3 อัตราส่วน มีค่าถ่วงน้ำหนัก 25 คะแนน

4.2.3 อัตราส่วนประสิทธิภาพการทำได้ จำนวน 2 อัตราส่วน มีค่าถ่วงน้ำหนัก 10 คะแนน

4.2.4 อัตราส่วนคุณภาพสินทรัพย์และการป้องกันความเสี่ยง จำนวน 3 อัตราส่วน มีค่าถ่วงน้ำหนัก 10 คะแนน ดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 คะแนนถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ 4 หมวด

หมวด	จำนวน อัตราส่วน	คะแนนดิบข้อละ 8 คะแนน	ถ่วงน้ำหนักข้อละ (คะแนน)	คะแนนรวม
1. โครงสร้างทางการเงิน	6	48	1.1458	55
2. สภาพคล่องทางการเงิน	3	24	1.0417	25
3. ประสิทธิภาพการทำได้	2	16	0.6250	10
4. คุณภาพสินทรัพย์และการ ป้องกันความเสี่ยง	3	24	0.4167	10
รวม	14	112	-	100

ที่มา : ชุมชุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (2561)

4.3 วิธีวิเคราะห์เปรียบเทียบ อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้ประเมินฐานะทางการเงินและความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจได้ดีกว่าตัวเลขข้อมูลดิบ ที่แสดงไว้ในงบการเงินตัวเลขอัตราส่วนทางการเงินที่ได้จากการคำนวณไม่ได้ให้ความหมายอะไรนัก แต่จะนำมาแปลความและใช้ประโยชน์ได้โดยการเปรียบเทียบซึ่งสามารถทำได้ 3 วิธี คือ เปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมเดียวกัน และเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเดียวกันในอดีตต่อเนื่องหลายๆปี (เพชร ชุมทรัพย์, 2554) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบ 2 วิธี ดังนี้

4.3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (Standard Ratio) หมายถึงเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐาน อันหมายถึง เกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีระดับชั้นคุณภาพ 8 ระดับ ตามค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด , 2561) ได้แก่

ระดับชั้นคุณภาพ D (<ร้อยละ55) หมายถึง ต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับปรุง

ระดับชั้นคุณภาพ D+ (> ร้อยละ55-60) หมายถึง ต้องใช้ความพยายามในการปรับปรุง

ระดับชั้นคุณภาพ C (>ร้อยละ60-65) หมายถึง ค่าที่ยอมรับได้

ระดับชั้นคุณภาพ C+ (>ร้อยละ65-70) หมายถึง สูงกว่าค่าที่ยอมรับได้

ระดับชั้นคุณภาพ B (>ร้อยละ70-75) หมายถึง ค่อนข้างดี

ระดับชั้นคุณภาพ B+ (>ร้อยละ75-80) หมายถึง ดี

ระดับชั้นคุณภาพ A (>ร้อยละ85) หมายถึง ดีเยี่ยม

ระดับชั้นคุณภาพ A+ (>ร้อยละ85) หมายถึง ดีเยี่ยมเกินความคาดหมาย

4.3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบกับอัตราส่วนเดียวกันในอดีตต่อเนื่องหลายๆ ปี หรือวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลา (Time series Comparisons) ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 เพื่อวิเคราะห์แนวโน้ม (โชคชัย เดชรอด, 2561)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินในภาพรวมทั้งหมดและภาพรวมแต่ละหมวดของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด ในภาพรวม เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานที่กำหนด อยู่ในระดับชั้นคุณภาพระหว่าง C+ ถึง B หมายถึงความมั่นคงทางการเงินอยู่ในระดับสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ถึงระดับค่อนข้างดี และเมื่อเปรียบเทียบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 พบว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้น ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 ภาพรวมอัตราส่วนความมั่นคงทางการเงิน 4 หมวด พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2563

อัตราส่วนทางการเงิน	คะแนนเต็ม	คะแนนวิเคราะห์รายปี				
		2559	2560	2561	2562	2563
1. หมวดโครงสร้างทางการเงิน	55	24.06	30.94	26.35	26.35	33.23
2. หมวดสภาพคล่องทางการเงิน	25	25.00	25.00	25.00	25.00	25.00
3. หมวดประสิทธิภาพการทำได้	10	8.13	7.50	8.13	8.13	7.50
4. หมวดคุณภาพสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยง	10	8.75	9.17	9.58	9.58	9.17
รวม ระดับชั้นคุณภาพ	100	65.94 C+	72.60 B	69.06 C+	69.06 C+	74.90 B

เมื่อนำคะแนนถ่วงน้ำหนักแต่ละหมวดมาจัดชั้นคุณภาพ พบว่าหมวดโครงสร้างทางการเงินมีระดับชั้นคุณภาพต่ำสุด อยู่ระดับ D ถึง C หมายความว่า อยู่ในชั้นคุณภาพ การดำเนินงานอยู่ในระดับต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับปรุง จนถึงระดับค่าที่ยอมรับได้ แต่เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2563 พบว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้น

สำหรับหมวดสภาพคล่องทางการเงิน มีระดับชั้นคุณภาพสูงสุดคือระดับ A+ หมายถึงผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเยี่ยมเกินความคาดหมาย ตลอดระยะเวลา 5 ปี เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2559- 2563 พบว่าแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง

หมวดประสิทธิภาพการทำได้มีระดับชั้นคุณภาพต่ำในลำดับที่สองโดยมีระดับชั้นคุณภาพ B ถึงระดับ A หมายความว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างดีจนถึงดีเยี่ยม แต่เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2563 กลับพบว่ามีแนวโน้มลดลง

หมวดคุณภาพสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยง อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ หมายความว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเยี่ยมเกินความคาดหมาย และเมื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบอนุกรมเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2563 พบว่ามีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1-3 ระดับชั้นคุณภาพอัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินจำแนกรายหมวด พ.ศ.2559-2563

อัตราส่วนทางการเงิน	ระดับชั้นคุณภาพ				
	2559	2560	2561	2562	2563
1. หมวดโครงสร้างทางการเงิน	D	D+	D	D	C
2. หมวดสภาพคล่องทางการเงิน	A+	A+	A+	A+	A+
3. หมวดประสิทธิภาพการทำได้	A	B	A	A	B
4. หมวดคุณภาพสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยง	A+	A+	A+	A+	A+

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนความมั่นคงทางการเงินจำแนกรายละเอียดแต่ละหมวดของสหกรณ์ ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน หมวดโครงสร้างทางการเงิน พบว่า สหกรณ์ฯมีคะแนน ถ่วงน้ำหนักอัตราทุนเรือนหุ้นต่อสินทรัพย์รวม 5.73 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9.17 (ร้อยละ 62.48) อยู่ใน ระดับชั้นคุณภาพ C ตลอดระยะเวลา 5 ปี เนื่องจากอัตราทุนเรือนหุ้นต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ฯ มี ค่าเกินกว่าร้อยละ 50 แสดงว่าการจัดหาเงินทุนของสหกรณ์ฯเพื่อนำมาลงทุนนั้นส่วนใหญ่เป็นการจัดหา เงินทุนจากเจ้าของมากกว่าเจ้าหนี้ แสดงว่ามีความมั่นคงสูง แต่ต้องระมัดระวังอาจเป็นอุปสรรคต่อการ ขยายตัวของธุรกิจ และทำให้ผู้บริหารมีภาระในการหารายได้ให้เพียงพอการจ่ายเงินปันผลตามที่สมาชิก คาดหวัง

สหกรณ์ฯมีคะแนนถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนเงินรับฝาก (เฉพาะสมาชิก) ต่อสินทรัพย์รวม 3.44 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 37.50) ใน พ.ศ.2559 และเพิ่มขึ้น ใน พ.ศ. 2560-2563 เป็น 4.58 คะแนน (ร้อยละ 49.94) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D เนื่องจากเงินรับฝาก (เฉพาะสมาชิก) มี จำนวนต่ำเพียงไม่เกินร้อยละ 30 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมทำให้การขยายตัวของสหกรณ์เป็นไปได้ช้า

สหกรณ์ฯมีคะแนนถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนเงินกู้ทั้งสิ้น (สมาชิกและสหกรณ์อื่น) ต่อสินทรัพย์รวม 1.15 คะแนน จากเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 12.54) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D ใน พ.ศ.2559 ก่อนที่จะ ปรับตัวเป็น 3.44 คะแนน (ร้อยละ 37.51) แต่ยังคงอยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D ใน พ.ศ. 2560 ใน พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2562 มีคะแนนถ่วงน้ำหนัก 1.15 คะแนน (ร้อยละ 12.54) ก่อนที่จะปรับตัวขึ้น ใน พ.ศ. 2563 เป็น 5.73 คะแนน (ร้อยละ 62.48) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ C เนื่องจากสหกรณ์ฯมีลูกหนี้เงินกู้ มากกว่าร้อยละ 85 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมทำให้เกิดความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อ

สหกรณ์ฯมีคะแนนถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินลงทุน เงินฝากสหกรณ์ อื่นและตัวสัญญาใช้เงินสหกรณ์อื่น ต่อสินทรัพย์รวมมีค่าถ่วงน้ำหนัก 1.15 คะแนน จากเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 12.54) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D ใน พ.ศ. 2559 และมีค่าถ่วงน้ำหนัก 6.87 คะแนน (ร้อยละ 74.90) ใน พ.ศ. 2560 อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ B ก่อนปรับตัวลดลงเหลือเพียง 4.58 คะแนน (ร้อยละ 49.94) ใน พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2562 อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D แต่อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2563 คะแนนถ่วงน้ำหนักกลับเพิ่มขึ้นเป็น 6.87 คะแนน อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ B อีกครั้ง เนื่องจากสหกรณ์ฯ ได้ดำรงเงินสด เงินฝากธนาคารไว้ร้อยละ 14 ของสินทรัพย์รวม

สหกรณ์ฯมีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์รวม 1.15 คะแนน จากเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 12.54) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D เนื่องจากสหกรณ์ดำรงอัตราทุนสำรองไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสหกรณ์ได้ ถึงแม้ว่าสหกรณ์จะดำรงทุนสำรองไว้ร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิประจำปี แล้วก็ตาม (มาตร 60, พ.ร.บ. สหกรณ์ออมทรัพย์ พ.ศ. 2542)

อัตราส่วนเงินกู้ยืมภายนอกต่อทุนของสหกรณ์มีคะแนนถ่วงน้ำหนัก 9.17คะแนน จากเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 100.00) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ ตลอดระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2563 เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีการกู้ยืมจากภายนอกเลย จึงไม่มีความเสี่ยงในการชำระหนี้คืน ดังตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1-4 คะแนนถ่วงน้ำหนักหมวดโครงสร้างทางการเงินจำแนกรายอัตราส่วน พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2563

อัตราส่วนหมวดโครงสร้างทางการเงิน	คะแนนวิเคราะห์ รายปี					
	คะแนนเต็ม	2559	2560	2561	2562	2563
1. อัตราทุนเรือนหุ้นต่อสินทรัพย์รวม	9.17	5.73 (C)	5.73 (C)	5.73 (C)	5.73 (C)	5.73 (C)
2. อัตราส่วนเงินรับฝาก (เฉพาะสมาชิก) ต่อสินทรัพย์รวม	9.17	3.44 (D)	4.58 (D)	4.58 (D)	4.58 (D)	4.58 (D)
3. อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น (สมาชิกและสหกรณ์อื่น) ต่อสินทรัพย์รวม	9.17	1.15 (D)	3.44 (D)	1.15 (D)	1.15 (D)	5.73 (C)
4. อัตราส่วนเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินลงทุน เงินฝากสหกรณ์อื่น และตัวสัญญาใช้เงินสหกรณ์อื่น ต่อสินทรัพย์รวม	9.17	3.44 (D)	6.87 (B)	4.58 (D)	4.58 (D)	6.87 (B)
5. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์รวม	9.17	1.15 (D)	1.15 (D)	1.15 (D)	1.15 (D)	1.15 (D)
6. อัตราส่วนเงินกู้ยืมภายนอกต่อทุนของสหกรณ์	9.17	9.17 (A+)	9.17 (A+)	9.17 (A+)	9.17 (A+)	9.17 (A+)
รวม	55	24.06 (D)	30.94 (D+)	26.35 (D)	26.35 (D)	33.23 (C)

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหมวดสภาพคล่อง พบว่า สหกรณ์มีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน 8.33 คะแนนเต็ม (ร้อยละ 100.00) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ เนื่องจากสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน เกินกว่า 1 เท่า ทำให้มีความสามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี หรือมีสภาพคล่องสูงนั่นเอง

สหกรณ์มีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราลูกหนี้เงินกู้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด 8.33 คะแนนเต็ม (ร้อยละ 100.00) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ เนื่องจากลูกหนี้เงินกู้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดมีค่าเกินกว่า ร้อยละ 95.00

สหกรณ์มีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนสภาพคล่องต่อเงินรับฝากทั้งสิ้น 8.33 คะแนนเต็ม (ร้อยละ 100.00) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 - 2563 เนื่องจากสหกรณ์มีสินทรัพย์สภาพคล่องเกินกว่าร้อยละ 3 ของเงินรับฝากทั้งสิ้น ทำให้เกิดหลักประกันที่มั่นคง ในการบริหารเงินรับฝากของสหกรณ์ได้ ดังตารางที่ 1-5

ตารางที่ 1-5 คะแนนถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนทางการเงินหมวดสภาพคล่อง จำแนกรายอัตราส่วน พ.ศ. 2559-พ.ศ.2563

อัตราส่วนทางการเงิน	คะแนนวิเคราะห์ รายปี					
	คะแนนเต็ม	2559	2560	2561	2562	2563
1. อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	8.33	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)
2. อัตราลูกหนี้เงินกู้ที่ชำระได้ตามกำหนด	8.33	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)
3. อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินรับฝากทั้งสิ้น	8.33	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)	8.33 (A+)
รวม	25	25 (A+)	25 (A+)	25 (A+)	25 (A+)	25 (A+)

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหมวดประสิทธิภาพการทำได้ พบว่า สหกรณ์ฯ มีค่าถ่วงน้ำหนัก อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อทุนของสหกรณ์เฉลี่ย ใน พ.ศ. 2559 พ.ศ. 2561 พ.ศ. 2562 3.13 คะแนนจากเต็ม 5 คะแนน (ร้อยละ 62.60) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ C สำหรับ พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2563 มีคะแนนถ่วงน้ำหนัก 2.50 คะแนน (ร้อยละ 50) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D เนื่องจาก ใน พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2563 สหกรณ์ฯ มีกำไรสุทธิต่อทุนสหกรณ์เฉลี่ยต่ำกว่าปีอื่นๆ

สหกรณ์มีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 5 คะแนนเต็ม (ร้อยละ 100.00) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 - 2563 เนื่องจากสหกรณ์ควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1-6

ตารางที่ 1-6 คะแนนถ่วงน้ำหนักและระดับชั้นคุณภาพอัตราส่วนทางการเงินหมวดประสิทธิภาพการทำรายได้จำแนกรายอัตราส่วน พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2563

อัตราส่วนประสิทธิภาพการทำรายได้	คะแนนวิเคราะห์ รายปี					
	คะแนนเต็ม	2559	2560	2561	2562	2563
1. กำไรสุทธิต่อทุนของสหกรณ์เฉลี่ย	5	3.13 (C)	2.5 (D)	3.13 (C)	3.13 (C)	2.5 (D)
2. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	5	5.00 (A+)	5.00 (A+)	5.00 (A+)	5.00 (A+)	5.00 (A+)
รวม	10	8.13 (A)	7.50 (B)	8.13 (A)	8.13 (A)	7.50 (B)

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหมวดคุณภาพสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยง พบว่า สหกรณ์ฯมีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น 2.50 คะแนน ใน พ.ศ. 2560 พ.ศ. 2563 จากเดิม 3.33 คะแนน (ร้อยละ 75.00) อยู่ในชั้นคุณภาพ B+ เนื่องจากในปีดังกล่าวมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในสัดส่วนที่สูงกว่าปีอื่น ๆ หมายถึงสหกรณ์มีลูกหนี้ด้วยคุณภาพเพิ่มขึ้น สำหรับปีอื่น ๆ ไม่มีปัญหาใด ๆ

สหกรณ์ฯมีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนสินทรัพย์ถาวรต่อทุนสำรอง 3.33 คะแนนเต็ม (ร้อยละ 100.00) ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 - 2563 เนื่องจากสหกรณ์ฯลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 1 เท่าของทุนสำรอง อันแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ฯไม่ได้ลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมากเกินไป เนื่องจากสินทรัพย์ถาวร เป็นสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสหกรณ์ฯ (Non Performing Asset) จึงทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารสินทรัพย์ถาวร และค่าเสื่อมราคา อันเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายดำเนินงานอันแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ฯมีสินทรัพย์ถาวรที่มีคุณภาพสูง หรือมีการบริหารจัดการสินทรัพย์ถาวรได้ดี

สหกรณ์ฯมีค่าถ่วงน้ำหนักอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ต่อทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝาก 3.33 คะแนนเต็ม ใน พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2563 (ร้อยละ 100.00) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ และ พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2562 มีค่าถ่วงน้ำหนัก 2.92 (ร้อยละ 87.60) ยังอยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ เหมือนเดิม เนื่องจากสหกรณ์มีลูกหนี้เงินกู้ไม่เกิน 1 เท่าของทุนเรือนหุ้นและรับเงินฝาก แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันระหว่างการจัดหาเงินทุน กับการใช้ไปของเงินทุน กล่าวคือ สหกรณ์ฯจัดหาเงินทุนจากทุนเรือนหุ้น เงินรับฝากจากสมาชิก อันถือเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาว และปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกซึ่งถือเป็นการลงทุนระยะยาวเช่นกัน เนื่องจากการกู้เงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จะมีลักษณะเป็นการกู้ยืมวนซ้ำ(Rollover) นอกจากนั้นการที่ลูกหนี้เงินกู้ไม่เกิน 1 เท่า ของทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝาก แสดงว่าสหกรณ์มิได้ไปกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่นมาปล่อยกู้แก่สมาชิก จึงไม่มีความเสี่ยงในการชำระคืน มีเพียง พ.ศ.2559 เท่านั้นที่สหกรณ์ฯมีค่าถ่วงน้ำหนัก 2.50 คะแนน (ร้อยละ 75.07) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ B+ ดังตารางที่ 1-7

ตารางที่ 1-7 คะแนนถ่วงน้ำหนักและระดับชั้นคุณภาพอัตราส่วนทางการเงินหมวดคุณภาพสินทรัพย์ และป้องกันความเสี่ยงจำแนกรายอัตราส่วน พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2563

อัตราส่วนทางการเงิน	คะแนนประเมิน รายปี					
	คะแนนเต็ม	2559	2560	2561	2562	2563
1. อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น (สมาชิกและสหกรณ์อื่น)	3.33	2.92 (A+)	2.50 (B+)	3.33 (A+)	3.33 (A+)	2.50 (B+)
2. อัตราส่วนสินทรัพย์ถาวรต่อทุนสำรอง	3.33	3.33 (A+)	3.33 (A+)	3.33 (A+)	3.33 (A+)	3.33 (A+)
3. อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ (เฉพาะสมาชิก) ต่อทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก (เฉพาะสมาชิก)	3.33	2.50 (B+)	3.33 (A+)	2.92 (A+)	2.92 (A+)	3.33 (A+)
รวม	10.00	8.75 (A+)	9.17 (A+)	9.58 (A+)	9.58 (A+)	9.17 (A+)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตามเกณฑ์ความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าผลการดำเนินงานสหกรณ์ฯ ในภาพรวม พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 อยู่ในระดับชั้นคุณภาพระหว่าง C+ ถึง B หมายถึง มีผลการดำเนินงานในภาพรวมสูงกว่าค่าที่ยอมรับได้ถึงระดับค่อนข้างดี และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลาพบว่าแนวโน้มที่ดีขึ้น (ตารางที่ 1-2)

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหมวดโครงสร้างทางการเงิน ที่มีอัตราส่วนจำนวนสูงสุด 6 อัตราส่วน ค่าถ่วงน้ำหนัก 55 คะแนน ผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับต่ำที่สุดระดับชั้นคุณภาพอยู่ระหว่างระดับ D ถึงระดับ C หมายถึง ต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับปรุง และต้องใช้ความพยายามในการปรับปรุง มีเพียง พ.ศ. 2563 อยู่ในชั้นคุณภาพ C หมายถึงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (ตารางที่ 1-3) เนื่องจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ 1) สหกรณ์ฯ มีทุนสำรองต่อสินทรัพย์รวมต่ำ 2) มีลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น (สมาชิกสหกรณ์อื่น) ต่อสินทรัพย์รวมสูง และ 3) สหกรณ์ฯ มีเงินฝาก (เฉพาะสมาชิก) ต่อสินทรัพย์รวมต่ำ (ตารางที่ 1-4)

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนหมวดสภาพคล่องทางการเงิน จำนวน 3 อัตราส่วน ค่าถ่วงน้ำหนัก 8.33 คะแนนเต็มทุกอัตราส่วน ผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ หมายความว่า ผลการดำเนินงานดีเยี่ยมเกินความคาดหมายและมีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง (ตาราง 1-5) อันสอดคล้องกับงานวิจัยของธันวา เลหาศิริวงศ์ (2561) เรื่องแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีผลกระทบต่อระบบการเงินไทย พบว่า อัตราส่วนทางการเงินส่วนใหญ่สะท้อนว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีสภาพคล่องโดยรวมดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การมีสินทรัพย์สภาพคล่องจำนวนมากจะไม่ก่อให้เกิดรายได้แต่อย่างใด โดยเฉพาะใน พ.ศ. 2563 สหกรณ์ฯ มีเงินสดและเงินฝากธนาคาร ถึง 8,530,167.50 บาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ถึง 4.86 เท่า เนื่องจาก ใน พ.ศ. 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้บันทึกข้อตกลง (MOU) กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ภายใต้โครงการเงินกู้เพื่อเป็นสวัสดิการสำหรับบุคลากรภาครัฐทำให้ลูกหนี้สหกรณ์ฯ จำนวนหนึ่งได้ไปกู้เงินจากธนาคารกรุงไทยตามโครงการดังกล่าว เนื่องจากมีวงเงินกู้สูงกว่าวงเงินกู้จากสหกรณ์ฯ และอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า แล้วจึงนำเงินกู้จากธนาคารกรุงไทยมาชำระหนี้สินสหกรณ์ฯ ทำให้สหกรณ์ฯ มีเงินสด และเงินฝากธนาคารเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ สหกรณ์ฯ ไม่ได้มีการวางแผนนำเงินสดดังกล่าวไปลงทุนอย่างอื่นไวล่วงหน้า

สหกรณ์ฯ มีประสิทธิภาพการทำได้ในระดับสูงใน พ.ศ. 2559 พ.ศ. 2561 และ พ.ศ. 2562 อยู่ระดับชั้นคุณภาพ A หมายถึงผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเยี่ยม แต่กลับลดลงใน พ.ศ. 2563 อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ B หมายถึง ค่อนข้างดี เนื่องจากสหกรณ์ฯ ทำกำไรสุทธิได้ต่ำลงเมื่อเทียบกับทุนสหกรณ์ฯ ถัวเฉลี่ย และหากวิเคราะห์เปรียบเทียบอนุกรมเวลาเป็นสัญญาณเตือนว่า แนวโน้มของกำไรลดลง (ตารางที่ 1-6) อันสอดคล้องกับงานวิจัยของธันวา เลหาศิริวงศ์ (2561) ที่พบว่า อัตราส่วนทางการเงินส่วนใหญ่ สะท้อนว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีการเจริญเติบโตที่ดี แต่การเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ เริ่มมีความเสี่ยงจากความผันผวนและไม่ยั่งยืน กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์บางส่วนได้ไปกู้ยืมเงินจากธนาคารกรุงไทยมาชำระหนี้สินสหกรณ์ฯ (สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด , 2564) ทำให้รายได้จากดอกเบี้ยรับลดลงและสหกรณ์ฯ นำ

เงินดังกล่าวฝากธนาคาร ซึ่งการเพิ่มขึ้นของเงินฝากธนาคารไม่ได้สร้างรายได้ให้กับสหกรณ์ฯ ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงต้องเตรียมการลงทุนอย่างอื่นเพิ่มเติมเพื่อหาผลตอบแทนให้เพียงพอกับต้นทุนของเงินทุนที่เป็นทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝากจากสมาชิก

อนึ่งสมาชิกสหกรณ์ฯ ที่มาชำระหนี้เงินกู้คืน อาจมาขอกู้วนซ้ำใหม่อีก สหกรณ์ฯ อาจไม่ต้องเตรียมการลงทุนอย่างอื่นที่มีความเสี่ยงสูงเพิ่มขึ้นก็ได้ แต่อาจมีปัญหาในการสร้างหนี้สินเพิ่มกับสมาชิกและเชื่อมโยงไปสู่ความเสี่ยงในการชำระหนี้คืนในอนาคตได้ กรณีดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสหกรณ์ฯ ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อย่างไรก็ตามจุดเด่นของสหกรณ์ฯ ในหมวดนี้คือการมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่ต่ำ

สหกรณ์ฯ มีการบริหารสินทรัพย์และป้องกันความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทั้ง 5 ปี โดยอยู่ในระดับชั้นคุณภาพ A+ ทั้ง 5 ปี (ตารางที่ 1-7) แต่เป็นที่น่าสนใจกว่าใน พ.ศ. 2563 อัตราส่วนหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น มีค่าถ่วงน้ำหนัก 2.50 คะแนน (ร้อยละ 75.07) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ B+ เท่านั้น อันเป็นสัญญาณเตือนให้สหกรณ์ฯ ระมัดระวังหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อาจเพิ่มขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด มีผลการดำเนินงาน หมวดโครงสร้างทางการเงินอยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D ถึง C คือ ต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับปรุง และค่าที่ยอมรับได้โดยมีอัตราส่วนทางการเงินที่มีค่าถ่วงน้ำหนักน้อยสุด 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์รวมค่าถ่วงน้ำหนัก 1.15 คะแนน จากเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 12.50) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D (ตารางที่ 1-4) ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 และอัตราส่วนเงินรับฝาก (เฉพาะสมาชิก) ต่อสินทรัพย์รวม มีค่าถ่วงน้ำหนัก 4.58 คะแนน จากเต็ม 9.17 คะแนน (ร้อยละ 49.94) อยู่ในระดับชั้นคุณภาพ D (ตารางที่ 1-4) ตั้งแต่ พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2563

ดังนั้นเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จึงควรดำรงทุนสำรองเพิ่มขึ้นเกินกว่า ร้อยละ 7 ต่อสินทรัพย์รวม (เกณฑ์ขั้นต่ำของระดับชั้นคุณภาพ C) เพื่อเป็นเกราะป้องกันความเสี่ยงให้กับผู้ถือหุ้น หากเกิดความผันผวนทางธุรกิจ และส่งเสริมให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์เพิ่มขึ้นเกินกว่า ร้อยละ 35 ต่อสินทรัพย์รวม (เกณฑ์ขั้นต่ำของระดับชั้นคุณภาพ C) เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจ

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด มีระดับชั้นคุณภาพ A+ ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะใน พ.ศ. 2563 สินทรัพย์สภาพคล่องที่เป็นเงินสด และเงินฝากธนาคารมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ถึงร้อยละ 460.00 หรือ 4.60 เท่า สหกรณ์ฯ จึงควรนำสภาพคล่องส่วนเกินไปลงทุนหาประโยชน์อย่างอื่นแทนการเก็บในรูปเงินสด หรือเงินฝากธนาคาร เพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำได้ให้สูงขึ้น ควรเก็บเงินสดหรือเงินฝากธนาคารเท่าที่จำเป็นจริงๆ เนื่องจากสหกรณ์ฯ เก็บเงินจากลูกหนี้ โดยระบบหักเงินเดือนจากสมาชิกได้เป็นอันดับแรกอยู่แล้ว จึงไม่มีปัญหาสภาพคล่องในแต่ละเดือน ทั้งนี้ควรศึกษาจากสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นที่บริหารงานแล้วประสบความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะราย (Case Study) เพื่อมุ่งศึกษาความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด อันเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจเป็นสำคัญ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปสามารถวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นเหล่านี้

4.2.1 ควรวิจัยธรรมาภิบาลในระดับกรรมการสหกรณ์ในด้านความรู้ความสามารถ การได้มาซึ่งกรรมการ การกำหนดค่าตอบแทนกรรมการ และธรรมาภิบาลในระดับสหกรณ์ในด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ความโปร่งใส ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร

4.2.2 ควรวิจัยบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อการพัฒนาสมาชิก ในด้านการวางแผนทางการเงิน

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงการดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2564.

หมวด 1 การกำหนดขนาดของสหกรณ์. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 138 ตอนที่ 110 ลง 10 ก.พ. 2564

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. (2560). **คู่มือประเมินเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์**. สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2561, จาก www.fsct.com

โชคชัย เดชรอด. (2561). **การเงินธุรกิจ.อุดรธานี**. แม่ละมุลการพิมพ์

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). **รายงานการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทย พ.ศ. 2562**. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2563, จาก www.bot.or.th

ธันวา เลหาศิริวงศ์. (2561). **แนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบการเงินไทย**. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2563, จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/8423e.html

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 30ก. หน้า 1 ลว. 23 เมษายน 2542. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2563, จาก <https://sccl.stou.ac.th/wp-content/uploads/2020/02/CooperativeACT2542amended..pdf>

เพชร ชุมทรัพย์.(2554). **วิเคราะห์งบการเงินหลักและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 12.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำกัด. (2564). **รายงานการประชุมคณะกรรมการชุดที่ 12 (อัดสำเนา)**